

Amatör ve Profesyonel Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19)

Yakalanma Kaygılarının İncelenmesi - Yönetmelik Karar Boyutu

Ceren Gümüşgöl¹ Adnan Ersoy² Osman Gümüşgöl³

¹Sorumlu yazar, Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Doktora Programı, cerengumusgul@gmail.com

²Dumlupınar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, adnan.ersoy@dpu.edu.tr

³Dumlupınar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, osman.gumusgul@dpu.edu.tr

Özet

Yeni Tip Koronavirüs (Covid 19) pandemisi nedeniyle spor camialarında yaşanan vakalar, diğer sporcuların, teknik ekibin, çalışanların, profesyonellerin de Koronavirüs kaygısını yaşamaya neden olabilmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmada, Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) kaygısının sporcular açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma örneklem grubunu uygun örnekleme yöntemiyle belirlenen Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde eğitim gören ve farklı branşlarda ve farklı liglerde aktif spor içerisinde bulunan 187 erkek 69 kadın olmak üzere toplamda 256 aktif sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Çalışmada Tekkurşun ve Demir ve arkadaşları (2020) tarafından geliştirilen Sporcular İçin Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği kullanılmıştır. Katılımcılardan elde edilen verilerin analizlerinde bağımsız örneklem T-Testi ve One Way ANOVA testleri kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, cinsiyet, sporcu düzeyi, bu süreçte kiminle evde kaldığı değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar tespit edilirken ($p < 0,05$); ev içi egzersiz yapma durumu, sosyal medyada koronavirüs haberlerinin takibi ve yaş değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$). Elde edilen bulgulara göre, temas gerektiren spor branşı olsun ya da olmasın sporcuların yaşadıkları Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygılarının farklı değişkenlerde sporcularda gözlemleneceği ve bunun antrenmanda hazırlık sürecine, saha içinde performansa yansıtacağı ayrıca psikolojik baskı içerisinde sporcuların agresif davranışlar içerisinde olabilecekleri düşünülmektedir. Bu süreçte federasyonlar tarafından verilen bazı liglerin ertelenmesi, pandemi sürecinden olduğu gibi tescil edilmesi ya da iptal edilmesi kararı alınırken sporcuların yaşadıkları kaygıların incelenmesi açısından önemli görülmüştür ve bu çerçevede bazı bulgular ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: yeni tip koronavirüs, covid 19, kaygı, spor, yönetmelik karar boyutu

Investigation of Amateur and Professional Athlete's Novel Coronavirus (COVID-19) Anxiety – Aspect of Managerial Decision

Abstract

Cases because of the Novel Coronavirus (COVID 19), experienced in the sports community, may cause athletes, technical teams, employees, and professionals to experience coronavirus anxiety. Accordingly, this study aimed to examine the anxiety of Novel Coronavirus (Covid-19) in terms of amateur and professional athletes. Two hundred fifty-six active athletes (187 males and 69 females) who studied at the Faculty of Sport Sciences, Kütahya Dumlupınar University, voluntarily participated in this research. The Novel Coronavirus (COVID-19) Anxiety Scale developed by Tekkurşun ve Demir et al. (2020) was used in the research. Parametric tests, as T-Test and One Way ANOVA tests were applied. According to the results, significant differences were determined according to gender, athletes level, roommate during the pandemic ($p < 0.05$). However, according to exercising at home, there was no statistically significant difference following the news of coronavirus in social media and age variables ($p > 0.05$). According to the findings obtained, it is thought that the Novel Coronavirus (Covid-19) anxiety experienced by athletes, whether or not there is a branch of sports that requires contact, will be observed in athletes in different variables and this will be reflected in the preparation process in training and performance in the field and that the athletes may be in aggressive behaviors in psychological pressure. In this process, it was considered essential to examine the athletes' concerns when deciding to postpone some leagues given by the federations to register or cancel as they did from the pandemic process. In this context, some findings were revealed.

Key Words: novel coronavirus, covid-19, anxiety, sports, managerial decision

SUMMARY

Introduction: COVID-19 is the disease caused by the novel coronavirus that emerged in China in December 2019. COVID-19 symptoms include cough, fever, shortness of breath, muscle aches, sore throat, unexplained loss of taste or smell, diarrhea, and headache. COVID-19 can be severe, and some cases have caused death. Novel coronavirus can be spread from person to person. It is diagnosed with a laboratory test. As of now, there is not a specific treatment for the virus. People who become sick from COVID-19 should be treated with supportive measures: those that relieve symptoms. For severe cases, there may be additional options for treatment, including research drugs and therapeutics. Novel coronavirus- COVID-19, the illness it causes, is spreading among communities worldwide, such as social distancing, self-quarantine, and flattening the curve. The restrictions caused by the Novel Coronavirus- Covid-19 affect our entire life. People stay away from their jobs, schools, shopping malls, gyms, and loved ones. Whether active or passive participation in our country and the world, sports is one of the most popular pursuits. It is upsetting that those who love the sport stay away from the course of popular sports during the time they need to stay at home. However, this pandemic, which is spreading around the world, undoubtedly shows that health comes first and should be distant, though sad, for all stakeholders. The decision to start the leagues again after a long break causes controversy. Although the longing passes from the hearts of the audience, the media,

and the directors, the fact that the pandemic has not ended yet causes many question marks. Some of the necessary measures taken in our country as of now are forbidden, and some of them are like recommendations. The Ministry of Health of Turkey takes urgent measures by working in partnership with many stakeholders. The most important of these were overseas travel measures and interrupting education at all levels. Educational, religious, cultural, arts, tourism, and sports organizations, either big or small, are delayed or canceled. While the postponement or cancellation decisions are made in line with the recommendations taken by the scientific committees established for Novel Coronavirus (COVID-19), the federations also follow the process precisely when deciding. Some federations have ended the leagues while others have decided to continue. For example, the Turkish Football Federation (TFF) of professional soccer league to be played by the decision taken has led to serious discussions. It can be observed that anxieties increase even more by all sports stakeholders with the detection of Novel Coronavirus (Covid-19) cases in football clubs in our country. **Aim:** For this reason, this study is considered necessary in terms of taking into consideration the concerns of athletes who will struggle in the field and who are at the center of the anxiety in this process. In this case, it was aimed to examine the anxiety of Novel Coronavirus (Covid-19) in terms of amateur and professional athletes. With the study results, federations can be informed about athletes' feelings and anxiety of Novel Coronavirus, which will be valid on their performance. **Material and Method:** Two hundred fifty-six active athletes (187 males and 69 females) who were studying at the Faculty of Sport Sciences, Kütahya Dumlupınar University, voluntarily participated in this research. In the research, the Novel Coronavirus (Covid-19) Anxiety Scale developed by Tekkurşun Demir et al. (2020) was used. **Results:** According to average scores ($X= 60,70$) of athletes' anxiety of Novel Coronavirus (Covid-19), as stated in the validity and reliability study of Tekkurşun Demir et al. (2020), can be interpreted as high. **Conclusion:** According to the findings obtained, it is thought that the Novel Coronavirus (Covid-19) anxiety experienced by athletes, whether or not there is a branch of sports that requires contact, will be observed in athletes in different variables and this will be reflected in the preparation process in training and performance in the field and that the athletes may be in aggressive behaviors in psychological pressure. The investigation of Novel Coronavirus Covid-19 anxiety of athletes was considered necessary in terms of examining the concerns experienced by the athletes when it was decided to postpone or cancel some leagues given by the federations, as in the pandemic process, and revealed findings within this framework. Undoubtedly, it is not to be forgotten that sports are done for health purposes. Every decision taken will be taken without departing from the scientific framework, and that the Ministry of Health's recommendations and established scientific boards in the pandemic process will be followed.

1. GİRİŞ

İnsanlık tarihinde geniş coğrafyalara yayılan, toplu ölümler ve sağlık sorunları oluşturmuş sayısız denilecek kadar çok endemi, pandemi yaşandığı kuşkusuzdur. Britanya Adaları'nda etkili olmuş 664 Vebası (M.Ö. 668-664), Avrupa'da yaşanmış Justinianus Veba Salgını (MÖ 542-541), Atina'da yaşanmış Antoninus Vebası (429-426), Kıbrıs Vebası (M.Ö. 266-250), Avrupa, Asya ve Kuzey Afrika'da etkili olmuş Antoninus Vebası (180-165) gibi milattan önceye dayanan ve kayda alınan salgınların yanı sıra her yüzyılda sarsıcı etkiler oluşturmuş salgınlar bilinmektedir (Aslan, 2020; wikipedia.org). İçinde bulunduğumuz süreçte de tüm dünyada etkisini gösteren salgın, Yeni Tip Koronavirüs (Covid 19) adıyla bilinmektedir. Aralık 2019'da Çin'in Vuhan Kentindeki Huanan deniz ürünleri pazarından

kaynaklandığı tahmin edilen ve 2019-nCoV olarak adlandırılan virüs enfeksiyonu, şu an tüm dünyayı etkisi altına alan yeni koronavirüs hastalığıdır. Etken, 7 Ocak 2020'de daha önce insanlarda tespit edilmemiş yeni bir koronavirüs olarak tanımlanmıştır (Uludağ, 2020).

Yeni Koronavirüs Hastalığı genel olarak yüksek ateş ve öksürük, ilerleyen durumlarda ise solunum güçlüğü ile seyreden bir hastalıktır. Bunlara ilave olarak bulantı-kusma, diyare, kas ve eklem ağrısı, iştahsızlık gibi farklı semptomlar ya da zatürre, ağır akut solunum yetmezliği ile kendini gösterebilir (Bozlar, 2020).

12 Mayıs 2020 itibariyle dünya çapında 215 ülkede seyreden Koronavirüs (Covid-19) vakası şu ana kadar 4.058.252 kişide görülmüş ve hayatını kaybedenlerin sayısı 281.736'yı bulmuştur (Dünya Sağlık Örgütü, 2020). Türkiye'de ise ilk Koronavirüs vakası 10 Mart 2020'de görülmüş ve ilk Koronavirüs kaynaklı ölüm 17 Mart 2020 tarihinde olmuştur. 11 Mayıs 2020 tarihli güncel toplam vaka sayısı 139.771, toplam vefat sayısı 3.841 kişi olmuştur (T.C Sağlık Bakanlığı, 2020).

Dünya Sağlık Örgütü'nün tavsiyeleri ve bilim insanlarının yönlendirmeleri ile ülkeler de kendi koşullarına uygun çeşitli önlemler alarak hastalığın yayılmasını azaltmaya çalışmaktadır. Bu kapsamda sosyal izolasyon başta olmak üzere birçok faaliyetin geçici olarak durdurulması veya kısıtlanması sağlanmıştır. Uluslararası ve ulusal uçuşlar iptal edilmiştir. Bazı yerleşimlerde kısmen veya tamamen sokağa çıkma yasağı ilan edilirken, bazı yerleşim bölgelerinde de karantina ilan edilmiştir. Tüm bu çabalar salgının yayılma hızını azaltıp, kontrol altına alarak ülkelerin sağlık sistemlerinin çökmesini engellemeye yöneliktir (Atay, 2020).

Ülkemizde de alınan önemli önlemlerin an itibari ile bazıları yasaklar, bazıları da tavsiyeler niteliğinde yer almaktadır. T.C Sağlık Bakanlığı ülkemizdeki birçok paydaş ile ortak çalışarak ivedi önlemler almaktadır. Bunların başında yurtdışı seyahat tedbirleri ve tüm seviyelerde eğitime ara vermek gelmiştir (Gümüsgül & Aydoğan, 2020).

Salgının yarattığı kaygı, korku, bunalım gerek bireyleri gerekse sektörleri, dolayısıyla işletmeleri tedirgin ederek psikolojik, sosyolojik ve ekonomik etkileri gün geçtikçe daha fazla hissedilir hale getirmiştir. Özellikle bireysel ve toplumsal düzeyde yaşanan sosyolojik ve psikolojik sorunlara işletmelerin karşılaştığı ekonomik sıkıntılar ve bunun insanlara yansması salgının etkilerini arttırmıştır (Barua, 2020; Ho, Chee & Ho, 2020).

Toplumsal yaşantımızın organik bir parçası haline gelmiş olan spor kurumu da şimdilerde etkisi tüm dünyayı saran covid-19 virüsünün etkisi altına girmiştir. Dinamik bir yapıya sahip olan spor kavramı, hayati derecede önemli tehditler nedeniyle sosyal bağlarından koparılarak tüm üniteleriyle birlikte dört duvar arasına sığdırılmaya çalışılmaktadır (Türkmen & Özşarı, 2020).

Kaygı, kişinin herhangi bir uyarana karşısında bulunduğu duygu durumunun duygusal, bilişsel ve fiziksel değişikliklerle uyarılması hâlidir. Kaygı, bireyin yeteneği ile kendisinden beklenen arasında bulunan uyumsuzluktur. Beklenti ve yetenek arasındaki bu fark oluşturduğu kaygı ile kişinin kendini gerçekleştirme önüne engel oluşturmaktadır (Akca, 2020). Kaygı ile korku genellikle birbirine

karıştırılmaktadır. Aralarındaki en önemli fark; korku bilinçli olarak tanınan, belirli bir tehlike (genel olarak dış baskı veya tehlike) karşısında ortaya çıkan bir tepkidir. Kaygı ise, kişi tarafından bilinmeyen, nedeni belli olmayan, objesiz tehlikelere karşı verilen heyecansal bir tepkidir. Bireyin kendi varlığı için gerekli olan değerlerin tehdit edilmesi halinin yaşandığı doğal olmayan durumdur (Yenilmez & Özbey, 2016).

Spor aktivitelerinde bulunan bireyler, hem fiziksel hem de ruhsal yüklenmeler ile karşı karşıyadır. Meydana gelen yüklenmeler, organizmada pozitif yönde değişim meydana getirebilecek düzey ve özellikte olmalıdır (Kahya, 2019).

Sporcuların çoğu bazı belirli durumlarda kaygılı olabilmektedir. Kaygı, sporcuların etkili düşünme becerilerinde karar alma aşamasını eksi yönde sonuçlar doğurabilir. Kaygı seviyesi yükseldikçe sporcu, yerinde karar almaktan ve becerilerini ortaya koymaktan uzaklaşır. Fazla baskıya maruz kalan sporcularda istemsiz olarak davranış ve hareketlerinde bir etkilenme söz konusu olabilir. Aşırı kaygı, daha önceki antrenmanlarında iyi performans sergileyen sporcuların bile duygu ve düşüncelerinde karışıklık oluşturup, yanlış hareketler sergilemesine yol açabilir (Sönmez vd., 2020).

Bu süreçte spor camiasından büyük kulüplerde tanınan sporcuların da yaşadıkları Koronavirüs süreçleri dikkatle takip edilerek tüm spor paydaşlarında kaygıya neden olmaktadır. Büyük ya da küçük ölçekte eğitim, dini, kültür, sanat, turizm ve spor organizasyonları ertelenmekte veya iptal edilmektedir. Erteleme ya da iptal kararları Yeni Tip Koronavirüs (COVID-19) için kurulan bilim kurulları tarafından alınan tavsiyeler doğrultusunda verilirken spor alanında federasyonlar da karar verirken süreci hassasiyetle takip etmektedirler. Bazı federasyonlar ligleri sonlandırırken bazı federasyonlar lige devam etme kararını almıştır. Örneğin, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) tarafından alınan profesyonel futbol liglerinin oynanması kararı ciddi tartışmalara neden olmuştur. Ülkemizdeki futbol kulüplerinde Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) vakaları tespit edilmesi ile tüm spor paydaşları tarafından kaygıların daha da arttığı gözlemlenebilmektedir. Bu nedenle, sahada mücadele verecek olan ve bu süreçte kaygıların merkezinde olan sporcuların Koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygılarının da dikkate alınması açısından bu çalışma önemli görülmektedir.

2. MATERYAL METOT

Bu araştırma amatör ve profesyonel sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygılarının incelenmesini amaçlamıştır. Araştırma betimsel tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Araştırma örneklem grubunu uygun örnekleme metoduyla belirlenen Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi'nde eğitim gören ve farklı branşlarda ve farklı liglerde aktif spor içerisinde bulunan 187 erkek 69 kadın olmak üzere toplamda 256 aktif sporcu gönüllü olarak katılmıştır. Araştırmada Tekkurşun Demir ve ark. (2020) tarafından geliştirilen Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, bireysel kaygı (11 madde) ve Sosyalleşme kaygısı (5 madde) olmak üzere 2 alt boyut, toplam 16 maddeden oluşmaktadır. Katılımcılardan elde edilen verilere homojenlik testi uygulandıktan sonra verilerin normal dağıldığı gözlemlendiğinden analizlerde parametrik testler olan T-Testi ve One Way ANOVA testleri kullanılmıştır.

3. BULGULAR**Tablo 1.** Araştırma grubunun kişisel bilgi dağılımı

Faktör	Değişken	Frekans	%
Cinsiyet	Erkek	187	73
	Kadın	69	27
Yaş	20 yaş ve altı	83	32,4
	21-23 yaş	137	53,5
	24-26 yaş	36	14,1
Sporcu Düzeyi	Amatör	222	86,7
	Profesyonel	34	13,3
Evde kalma süreci kim ile	Çekirdek Aile	221	86,7
	Geniş Aile	35	13,3
Ev içi egzersiz	Evet	184	71,9
	Hayır	72	28,1
Sosyal medyada Koronavirüs haber takip	Evet	222	86,7
	Hayır	34	13,3

Tablo 1’ de araştırmaya katılan deneklerin kişisel bilgilerinin dağılımı verilmektedir. Verilere göre, örneklem grubunda yer alan deneklerin, % 73’ünün “erkek” (N=187), %27’sinin “kadın” (N=69) olduğu görülmektedir. Örneklem grubunun yaş kategorileri değerlendirildiğinde çalışmaya, % 32,4 oranı ile “21-23 yaş” aralığında yer alan denekler yoğun olarak katılmış, % 14,1 oranı ile “26 yaş ve üstü” grubu en düşük oranda katılım yaptığı görülmektedir. Araştırmaya katılan deneklerin %86,7’sinin “amatör” % 13,3’ünün profesyonel sporcu olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların % 44,1’ i eve yakın dış alanlarda egzersiz yaparken %55,9’unun bu süreçte ev dışında egzersiz yapmadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca katılımcıların % 86,7 si sosyal medyada koronavirüs haberlerini takip ederken %13,3’ ü sosyal medyada koronavirüs haberlerini takip etmemektedir.

Tablo 2. Cinsiyete göre Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) kaygısı puanları

Alt boyutlar	Cinsiyet	N	X	Ss	t	p
Bireysel Kaygı	Erkek	187	37,0374	10,49238	-1,491	0,14
	Kadın	69	39,0725	9,37976		
Sosyalleşme Kaygısı	Erkek	187	16,4439	5,30883	-3,597	0,00
	Kadın	69	19,0000	4,94380		

Tablo 2’ de elde edilen verilere göre cinsiyet değişkenine göre bireysel kaygı değişkenine göre istatistiki olarak anlamlı fark tespit edilmezken ($p>0,05$); sosyalleşme kaygısı alt boyutunda istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 3. Yaş değişkenine göre Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) kaygısı puanları

Alt Boyutlar	Yaş	N	X	SS	F	p
Bireysel Kaygı	20 yaş ve altı	83	36,86	10,85	0,314	0,731
	21-23 yaş	137	37,96	10,37		
	24 yaş ve üstü	36	37,83	8,17		
Sosyalleşme Kaygısı	20 yaş ve altı	83	17,16	5,78	0,095	0,909
	21-23 yaş	137	17,21	5,43		
	24 yaş ve üstü	36	16,78	3,72		

Tablo 3' te yaş değişkenine göre Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) Kaygısı Puanlarında istatistiki olarak anlamlı farklılık olup olmadığının tespiti için One Way ANOVA testi uygulanmıştır. Analize göre, yaş değişkenine göre Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) Kaygısı Puanlarında istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 4. Sporcu düzeyi değişkenine göre Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) kaygısı puanları

Alt boyutlar	Sporcu Düzeyi	N	X	Ss	t	p
Bireysel Kaygı	Amatör	222	37,1126	10,32858	-2,092	0,04
	Profesyonel	34	40,6765	9,07451		
Sosyalleşme Kaygısı	Amatör	222	16,9414	5,37054	-1,571	0,12
	Profesyonel	34	18,3824	4,91759		

Tablo 4'e göre sporcu düzeyine göre göre sosyalleşme değişkeninde istatistiki olarak anlamlı fark tespit edilmezken ($p>0,05$); bireysel kaygı alt boyutunda istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Tablo 5. Ev içi egzersiz durumuna göre Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) kaygısı puanları

Alt boyutlar	Ev içi Egzersiz	N	X	Ss	t	p
Bireysel Kaygı	Evet	184	37,8424	10,21689	0,639	0,52
	Hayır	72	36,9306	10,29334		
Sosyalleşme Kaygısı	Evet	184	17,2391	5,10195	0,479	0,63
	Hayır	72	16,8611	5,88937		

Tablo 5' te elde edilen bilgilere göre Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) kaygısı puanları arasında istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Tablo 6. Evde kalma sürecini kim ile geçirdikleri değişkenine göre Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) kaygısı puanları

Alt boyutlar	Süreci Kim ile Geçirdikleri	N	X	Ss	t	p
Bireysel Kaygı	Çekirdek Aile	221	38,0905	10,00958	1,846	0,07
	Geniş Aile	35	34,4000	11,13342		

Sosyalleşme Kaygısı	Çekirdek Aile	221	17,3937	5,34226	2,083	0,43
	Geniş Aile	35	15,4857	4,98451		

Katılımcıların pandemi kaynaklı evde kalma sürecini kim ile geçirdikleri değişkenine göre Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) kaygısı puanlarına göre bireysel kaygı alt boyutunda istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilirken ($p < 0,05$); sosyalleşme kaygısı alt boyutunda istatistiki olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p > 0,05$).

Tablo 7. Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygısı ortalama puanları

Değişken	Frekans	Ortalama
Bireysel Kaygı	256	41,57
Sosyalleşme Kaygısı	256	19,13
Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı	256	60,70

Katılımcıların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı ortalama puanları incelendiğinde 60,70 ortalama puana sahip oldukları görülmektedir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Yeni Tip Koronavirüs Covid-19 kaynaklı yaşanan kısıtlamalar hayatımızın tamamını etkilemektedir. İnsanlar, işlerinden, okullarından, alışveriş merkezlerinden, spor salonlarından, sevdiklerinden uzak kalmaktadırlar. Ülkemizde ve dünyada aktif ya da pasif katılım olsun spor en fazla sevilen uğraşlardandır. Evde kalınması gereken zaman zarfında bir de ziyadesiyle sevilen spor seyrinden uzak kalınması spora gönül verenleri üzmektedir. Ancak dünya çapında hızla yayılan bu pandemi kuşkusuz sağlığın önce geldiğini, her ne kadar sporun tüm paydaşları için üzücü de olsa uzak kalınması gerektiğini göstermektedir. Uzun bir ara verildikten sonra yeniden liglerin başlaması kararı tartışmalara neden olmaktadır. İzleyicilerin, medyanın, yönetenlerin gönlünden bu hasretin bitmesi geçse de pandeminin henüz bitmemesi birçok soru işaretine neden olmaktadır. Tüm paydaşlar gibi sporcuların da sosyal mesafeyi koruması özellikle temas içeren sporlarda son derece dikkat edilmesi gereken hususlardandır. Bu yönde çok fazla sayıda test yapılmakta, önlemler had safhada tutulmaktadır. Bu süreçte kaygıların merkezinde olan sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) yakalanma kaygılarının araştırılması önemli görülmektedir.

Cinsiyet değişkenine göre yapılan T-testi sonuçlarına göre, kadın sporcuların erkek sporculara oranla daha yüksek sporda Yeni Tip Koronavirüse yakalanma kaygısı puanına sahip olduğu gözlemlenmektedir. Bunun nedeninin kadın sporcuların erkek sporculara göre sosyal rollerinin fazla olması, aile içi bazı sorumlulukların aksayacağını düşünmeleri, olası fiziksel tahribattan daha fazla çekinmeleri, alışverişte ve egzersizde alternatif yollara daha fazla hakim olmalarından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Her ne kadar sporda Yeni Tip Koronavirüs kaygısı ile alakalı alanda henüz çalışmalar olmasa da, bu araştırma sonucuna paralel olarak Krane ve Williams (2014) yapmış oldukları çalışmada kadın sporcuların erkek sporculara göre daha yüksek kaygı puanına sahip olduklarını tespit etmiştir. Bu çalışmanın aksine Gürer ve ark. (2014) yapmış oldukları çalışmada erkek sporcuların kadın sporculara göre daha yüksek kaygı puanına sahip olduklarını

bulgulanmıştır. Ayrıca, Beyaztaş (2019) yapmış olduğu araştırmada erkek hakemlerin kadın hakemlere göre daha yüksek kaygı puanına sahip olduğunu gözlemlemiştir.

Yaş değişkenine göre yapılan analiz sonuçlarına göre, her ne kadar istatistiki olarak anlamlı farklılık görülmesi de 21-23 yaş grubundaki sporcuların diğer yaş grubundaki sporculara göre sporda Yeni Tip Koronavirüse yakalanma kaygısı puanına sahip oldukları bulgulanmıştır. Bunun nedeninin henüz spor yaşantısında bazı olgunlukları yaşayan sporcuların performans düşüklüğü yaşayıp çok erken neticeleneceğini düşünmelerinden, hakkında henüz çok fazla bilgi sahibi olunmayan bir pandemiden kaynaklı bir çok kayıp ile birlikte bundan sonraki ihtiyaçların karşılanamayacağı kaygısından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ateş ve ark.'ın (2018) araştırmasına göre, 21 yaş ve üstündeki sporcuların daha genç sporculara göre kaygı düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Spor düzeyi değişkenine göre, profesyonel sporcuların amatör sporculara göre daha yüksek sporda Yeni Tip Koronavirüse yakalanma kaygısı puanına sahip olduğu gözlemlenmiştir. Bu süreçte özellikle profesyonel sporcuların ve profesyonel takımlar teknik ekip ve çalışanlarının yaşadıkları koronavirüs vakalarının medyada yer alması bu sporcularda kaygıya neden olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, profesyonel sporcuların mesleki olarak bazı tatminleri yaşamış oldukları düşünülebileceğinden maddi ve manevi yönden elde edilen birçok başarının kaybının kaygısı daha büyük çapta olabileceği düşünülmektedir.

Ev içinde egzersiz yapan bireylerin ev içinde egzersiz yapmayan bireylere göre daha fazla sporda Yeni Tip Koronavirüse yakalanma kaygısı puanına sahip olduğu Tablo 4' te tespit edilmiştir. Bu durumun her ne kadar ev içi egzersiz yapsalar da yaşadıkları sporda Yeni Tip Koronavirüse yakalanma kaygısı ev içinde egzersiz yapmayan bireylere göre hala daha yüksek kaldığından kaynaklandığı düşünülmektedir. Ayrıca kısıtlı zaman diliminde yapılan ev içi egzersizlerin günlük yaşamın neredeyse tamamını kapsayan Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) gündemini kısmen dağıtabildiğini düşündürmektedir.

Yeni Tip Koronavirüs (Covid-19) kaynaklı evde kalma sürecini kiminle geçirdiği değişkeni değerlendirildiğinde bu süreci çekirdek ailesi ile evde geçiren sporcuların geniş ailesi ile geçiren sporculara göre daha fazla sporda Yeni Tip Koronavirüse yakalanma kaygısı puanına sahip oldukları görülmektedir. Bunun nedeninin sporcuların eşleri, anne-baba ve çocukları için duydukları kaygının daha kalabalık aile üyeleri olan sporculara göre daha ağır bastığından kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Tablo 7' de sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı ortalama puanları incelenmiştir. Tekkurşun Demir ve ark. (2020) tarafından yapılan geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında belirtildiği üzere ölçekten alınabilecek en düşük puan 16 olup en yüksek puan 80'dir. Bu doğrultuda araştırma grubunda yer alan sporcuların sahip oldukları Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı puanları yüksek olarak yorumlanabilmektedir.

Sporcular icra etmiş oldukları işleri ile alakalı birçok korku ve kaygı yaşayabilmektedir. Alanyazında

sporcuların psikolojik durumları ile alakalı bazı çalışmalar yer almaktadır. Bunların başında, sakatlanma korkusu, başarısızlık korkusu gelecek kaygısı, durumluluk kaygı ve sürekli kaygı gelmektedir (Metin & Gökdemir, 1996; Konter, 2006; Romyne ve ark., 2016 Eroğlu & Karayol, 2020).

Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygılarının incelenmesi bu süreçte federasyonlar tarafından verilen bazı liglerin ertelenmesi, pandemi sürecinden olduğu gibi tescil edilmesi ya da iptal edilmesi kararı alınırken sporcuların yaşadıkları kaygıların incelenmesi açısından önemli görülmüştür ve bu çerçevede bazı bulgular ortaya koymuştur. Sporun her şeyden önce sağlık amacı ile yapıldığının unutulmayacağı ve alınan her kararın bilimsel çerçeveden uzaklaşmadan alınacağı, pandemi sürecinde Sağlık Bakanlığı ve kurulan bilim kurulları tarafından ortaya konulacak tavsiye kararlarına uyulacağı şüphesizdir.

Yazar Katkıları

Çalışmaya tüm yazarlar eşit oranda katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması

Herhangi bir çıkar çatışması belirtilmemiştir.

KAYNAKÇA

Akca, E. (2020). *Üstün Zekalı Tanısı İçin Başvuran Ebeveynlerde Mükemmeliyetçilik ve Kaygı Düzeyinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Aslan, R. (2020). Tarihten günümüze epidemiler, pandemiler ve Covid-19. Göller Bölgesi. *Aylık Ekonomi ve Kültür Dergisi*, 8(85).

Atay, L. (2020). KOVID-19 salgını ve turizme etkileri. *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi*, 17 (1), 168-172. doi: 10.24010/soid.723581.

Ateş, Y., Özgül, F., Güçlü, M., & Buyrukoğlu, E. (2016). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin sürekli kaygı düzeylerinin incelenmesi*. 9. Uluslararası Spor Bilimleri Öğrenci Kongresi, 12 – 14 Mayıs.

Barua, S. (2020). Understanding coronanomics: The economic implications of the Coronavirus (COVID-19) pandemic. *SSRN Electronic Journal*. Doi: <https://doi.org/10/ggq92n>.

Beyaztaş, E. (2019). *İstanbul'da görev yapan futbol hakemlerinin müsabaka öncesi ve müsabaka sonrası kaygı düzeylerinin analizi* (Yüksek Lisans Tezi). Gelişim Üniversitesi, İstanbul.

Bozlar, M. A. (2020). Yeni koronavirüs hastalığı (COVID-19) için Uygur geleneksel tıp ilaç önerileri. *Journal of Integrative and Anatolian Medicine*, 1(2), 21-28.

Çiçek, M. E. (2019). *Futbolcularda görülen spor sakatlıklarının bireysel faktörler açısından değerlendirilmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan.

Demir, G. T., Cicioğlu, H. İ., & İlhan, E. L. (2020). Anxiety of catching the Novel Coronavirus (Covid-19) Scale (ACNCS): Validity and reliability study. *Journal of Human Sciences*, 17(2), 458-468.

Dünya Sağlık Örgütü (2020). <https://covid19.who.int/>. Erişim Tarihi: 12.05.2020

Gümüşgöl, O. & Aydoğan, R. (2020). Yeni Tip Koronavirüs-Covid 19 kaynaklı evde geçirilen boş zamanların ev içi rekreatif oyunlar ile değerlendirilmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(1), 107-114.

Gürer, B., Tiryaki, K., & Güzel, P. (2014). A research on anxiety states of students from different universities who regularly do sport. *Pamukkale Journal of Sport Sciences*, 5(3), 35-43.

Ho, C. S., Chee, C. Y. & Ho, R. C. (2020). Mental health strategies to combat the psychological impact of COVID-19 beyond paranoia and panic. *Ann Acad Med Singapore*, 49(1), 1-3.

Kahya, S. (2019). *Tematik spor lisesi öğrencilerinin optimal performans duygu durumları ile sporda kaygı düzeylerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.

Karayol, M., & Eroğlu, S., Y. (2020). Takım ve bireysel sporlarla ilgilenen sporcuların spor yaralanması kaygı durumlarının incelenmesi. *Spor Eğitim Dergisi*, 4(1), 137-144.

Konter, E. (2006). Profesyonel futbolcuların milli takımlarda yer alma düzeylerine göre psikolojik becerileri. *Spor Hekimliği Dergisi*, 41(3), 70-86.

Krane, V., & Williams, J. M. (1994). Cognitive anxiety, somatic anxiety, and confidence in track and field athletes: The impact of gender, competitive level and task characteristics. *International Journal of Sport Psychology*, 25(2), 203-217

Metin, K., & Gökdemir, K. (1996). Profesyonel futbolda sakatlanan oyuncu psikolojisi ve kulüpler tarafından sağlanan hizmetler üzerine bir araştırma. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(3), 57-65.

Romyn, G., Robey, E., Dimmock, J. A., Halson, S. L., & Peeling, P. (2016). Sleep, anxiety and electronic device use by athletes in the training and competition environments. *European Journal of Sport Science*, 16(3), 301-308.

Sağlık Bakanlığı (2020). <https://covid19.saglik.gov.tr/>. Erişim Tarihi: 11.05.2020.

Salgın Listesi (2020). https://tr.wikipedia.org/wiki/Salgınlar_listesi, Erişim Tarihi: 11.05.2020

Sönmez, H. O., Becer, E., Gülen, Ö., & Madak, E. (2020). 4 Haftalık serbest stil yüzme eğitiminde beceri öğreniminin kaygı düzeyi üzerine etkisi. *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*, 6(28), 217-222.

Türkmen, M., & Özsarı, A. (2020). Covid-19 salgını ve spor sektörüne etkileri. *International Journal of Sport Culture and Science*, 8(2). Doi: 10.14486/IntJSCS.2020.596.

Uludağ, Ö. (2020). Koronavirüs enfeksiyonları ve yeni düşman: COVID-19. *Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(1). Doi: 10.30569.adiyamansaglik.716011

Yenilmez, K., & Özbey, N. (2006). Özel okul ve devlet okulu öğrencilerinin matematik kaygı düzeyleri üzerine bir araştırma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 431-448.

Makale Geliş: 23.05.2020

Makale Kabul: 30.06.2020

Açık Erişim Politikası

Bu eser Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.tr>